

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.775/2013/9.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. január 20-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2014. január 21-én kihirdette a következő

ítéletet:

A jelentős összegű adóhiányt okozó adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2012. december 19-én kihirdetett 7.B.719/2005/208. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében a következők szerint változtatja meg.

Dr. III.r. vádlott terhére megállapított cselekményeket költségvetési csalás büntettének (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont) és hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősíti.

Dr. III.r. vádlott büntetését 300 (háromszáz) napi tétel, 1500 (egyezerötszáz) Ft napi összegű, 450.000 (négy százötvenezer) Ft összegű pénzbüntetésre enyhíti. A pénzbüntetést felhívásra, a felhívásban közölt időben és módon kell az államnak megfizetni, meg nem fizetés esetén 1500 (egyezerötszáz) forintként egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni.

XI.r. vádlott börtönbüntetését 6 (hat) hónapra mérsékli.

Egyebekben az első fokú ítéletet I.r., dr. III.r., VIII.r, X.r. és XI.r. vádlottakra nézve helyben hagyja.

A másodfokú eljárásban 30.160.-(harmincezer-egyszázhatvan) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből I.r. vádlott 10.160 (tízezer-egyszázhatvan) Ft-ot, X.r. 8000 (nyolcezer) Ft-ot, és XI.r. vádlott 12.000 (tizenkettőezer) Ft-ot viselnek.

Indokolás:

I. Az első fokú ítélet rendelkezéseinek lényege

A Debreceni Törvényszék I.r. vádlottat 5 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) - melyből 3 rb. cselekményt folytatólagosan követett el -,

2 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), és 4 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) - melyből 3 rb. cselekményt folytatólagosan követett el - miatt halmazati büntetésül 2 (kettő) év végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

II.r. vádlottat 2 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), melyből 1 rb.-t folytatólagosan követett el és 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 10 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

Dr. III.r. vádlottat 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés és 1 rb. magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül - előzetes mentesítése mellett - 6 (hat) hónap, végrehajtásában 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

VII.r. vádlottat 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül - előzetes mentesítése mellett - 8 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre;

VIII.r. vádlottat 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül - előzetes mentesítése mellett - 8 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre,

X.r. vádlottat 3 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), melyből 2 rb.-t folytatólagosan követett el, 1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és 2 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre és 500.000.- Ft pénzmellékbüntetésre (megállapítva, hogy azt - meg nem fizetése esetén - fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni, melynek során 10.000 forintonként 1-1 napi szabadságvesztés számítandó);

XI.r. vádlottat 3 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), melyből 1 rb.-t folytatólagosan követett el, 2 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), melyből 1 rb.-t folytatólagosan követett el és 3 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül, mint visszaesőt, a feltételes szabadságra bocsátás kizárásával 10 hónap börtönre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte.

XIII.r. vádlottat 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdés) és 1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt 1 évre próbára bocsátotta.

A szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén beszámítani rendelte I.r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a büntetés tartamába.

Az és Szolgáltató Kft-vel, illetve jogutódjával szemben 12.344.250 Ft, a és Szolgáltató Kft-vel 3.137.000 Ft erejéig vagyonekobzást rendelt el.

Rendelkezett továbbá a lefoglalt iratokról és a bűnügyi költség viseléséről.

Ellenben a bíróság

I.r. vádlottat az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) a 2 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt emelt vád alól, felmentette, továbbá vele szemben az 1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310.§ (1) és (2) bekezdés) miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

Dr. III.r. vádlottat a számviteli fegyelem megsértése vétségének vádja alól (Btk. 289. § a.) pont);

IV.r. vádlottat az 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és az 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt emelt vád alól felmentette.

V.r. vádlottat az 1 rb. adócsalás büntettének (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), és az 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §) vádja alól felmentette, megszüntette emellett vele szemben az 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310.§ (1) és (2) bekezdés) miatt indult büntetőeljárást.

IX.r. vádlottat az 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és az 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) vádja alól felmentette, vele szemben az 1 rb. adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdése) miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

X.r. vádlottat az 1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettének (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettének (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), a 2 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §) vádja alól felmentette, továbbá vele szemben az 1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdése) miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette.

XI.r. vádlottat a 2 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás vétségének (Btk. 310. § (1) bekezdés), az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettének (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), a 2 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §) vádja alól felmentette, emellett vele szemben az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és az 1 rb.

bűnsegédként elkövetett adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdés) miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette.

XII.r. vádlottat a 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és az 1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) vádja alól felmentette.

XIII.r. vádlottal szemben az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás vétsége miatt folyamatban lévő büntetőeljárást (Btk. 310. § (1) bekezdés) megszüntette.

XIV.r. vádlottat az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és az 1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) vádja alól felmentette, míg vele szemben az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdés) miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette.

XV.r. vádlottat az 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és az 1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt emelt vád alól felmentette, továbbá a vele szemben 2 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és az 1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette.

A törvényszék megszüntette továbbá a büntetőeljárást I.r. vádlottal szemben 8 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), 7 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és 1 rb. adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdés), Balk Gábor Mihály II.r. vádlottal szemben 2 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), Dr. III.r. vádlottal szemben 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), IV.r. vádlottal szemben 5 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), V.r. vádlottal szemben 2 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), VII.r. vádlottal szemben 2 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), VIII.r. vádlottal szemben 2 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és 1 rb. adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdés), IX.r. vádlottal szemben 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), X.r. vádlottal, mint bűnsegéddel szemben 7 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), 7 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), XI.r. vádlottal, mint bűnsegéddel szemben, 4 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), 6 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés) és 1 rb. adócsalás vétsége (Btk. 310. § (1) bekezdés), XII.r. vádlottal, mint bűnsegéddel szemben 3 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), XIII.r. vádlottal, mint bűnsegéddel szemben 2 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés), 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), XIV.r. vádlottal, mint bűnsegéddel szemben 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés), és XV.r. vádlottal, mint bűnsegéddel szemben 3 rb. adócsalás

büntette (Btk. 310. § (1) és (3) bekezdés) és 1 rb. adócsalás büntette (Btk. 310. § (1) és (2) bekezdése) miatt.

## II. Az ítélet elleni fellebbezések és az azokra tett észrevételek

Az ítélet ellen több irányban jelentettek be perorvoslatot. Egyrészt az ügyész terjesztett elő fellebbezést I.r., X.r., XI.r. vádlottak terhére a büntetés súlyosítása céljából, valamint IV.r., V.r., IX.r., XII.r., XIV.r. és XV.r. vádlottak terhére a részmegszüntetés mellett a teljes körű felmentés, míg I.r., X.r. és XI.r. vádlottak tekintetében a részbeni felmentés miatt. A súlyosításra irányuló fellebbezésben I.r. vádlottnál a próbaidő tartamának felemelését és pénzmellékbüntetés kiszabását tartotta indokoltnak. Jogorvoslattal élt továbbá dr. III.r. vádlott javára, a büntetés enyhítése, a szabadságvesztés helyett pénzbüntetés kiszabása érdekében. II.r., VII.r. és VIII.r. vádlottak esetében az ítéletet tudomásul vette.

Az ítéletet másrészt védelmi fellebbezések támadták. I.r. vádlott és védője a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében, dr. III.r. vádlott védője enyhítésért, VIII.r. vádlott és védője felmentés céljából, X.r. vádlott védője enyhítésért, XI.r. vádlott elsődlegesen felmentésért, másodsorban a büntetés enyhítéséért terjesztettek elő perorvoslatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.336/2013/4-II. számú átiratában I.r. vádlott részbeni felmentése miatt előterjesztett vádhatósági fellebbezést visszavonta és a jogorvoslatot a felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének felemelése érdekében tartotta fenn. Dr. III.r. vádlott javára bejelentett, enyhítésre irányuló ügyészi fellebbezést fenntartotta azzal, hogy álláspontja szerint e vádlottnál az új büntető törvényt kell alkalmazni, ezért a cselekmények minősítésének megváltoztatása is indokolt. X.r., XI.r. elítélése mellett a részbeni felmentés, valamint IV.r., V.r., IX.r., XII.r., XIV.r. és XV.r. vádlottak részmegszüntetés mellett részbeni felmentése miatt bejelentett ügyészi fellebbezéseket visszavonta. Erre figyelemmel a megváltoztatott tartalmú vádhatósági jogorvoslatnak megfelelően az első fokú ítélet megváltoztatására, III.r. vádlott cselekményeinek költségvetési csalás büntettének és hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítésére, e vádlott büntetésének enyhítésére, pénzbüntetés kiszabására, I.r. vádlottnál a próbaidő tartamának felemelésére, egyéb részekben a fellebbezéssel még érintett vádlottakra nézve az első fokú ítélet helybenhagyására tett indítványt azzal, hogy a nyilvános ülésen nem kíván részt venni.

A másodfokú eljárásban I.r. vádlott a fellebbezését írásban részletesen indokolta (7.sz.), melyben részben jogirodalmi álláspontokra is hivatkozva vitatta az ellene folyó büntetőeljárás törvényességét. Sérelmezte, hogy a bíróság a tényállást nem tisztázta megfelelő módon, a tanúk vallomásának szavahihetősége kapcsán téves álláspontot foglalt el, a bizonyítékokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte, törvénytelenül beszerzett bizonyítékokra alapította a tényeket, a bizonyítási indítványait formálisan vizsgálta meg és nagyszámú indítvány elutasításának nem adta indokát. Az ítélet egyoldalú érvelést tartalmaz és nem került megvizsgálásra a bizonyítási eszközök beszerzésének törvényessége. Az elsőfokú bíróság az eljárási feladatok megosztásának elvétől eltérve

részt vett a vád megalapozásában, emellett túlterjeszkedett a vádon, amikor a vád hiányosságait pótolta. Államtitokkörben továbbá koholt bizonyítékokat fogadott el a tényállás megállapítása során. A bíróság nem csak törvénytelenül, de erkölcstelenül is járt el, amikor az indítványozott bizonyítást nem fogadta el, azt elutasította, az ítélet indokolásában mégis felhasználta. Visszaélt a bíróság hivatali hatalmával, amikor a védekezés során megtiltotta részére a szakértő felé a kérdezés lehetőségét. A szakértői vélemény megalapozatlan, valótlan okirati hivatkozásokon alapszik. Egyes vallomásoknál a bíróság nem vizsgálta az érdekellentét és az elfogultság kérdését. Az ítélet részben feltételezéseken alapszik. Egyes ügyek egyesítésének elmaradása indokolatlan hátrányt okozott számára. Az ártatlanság vélelmének garanciája nem érvényesült, az ítélet logikai hibákban szenved. Sérelmes az eljárás elhúzódása, mint ahogy az államtitok körülményeinek tisztázatlansága is eljárási szabálysértést jelent. Az ügyészi eljárás sem felelt meg a törvény rendelkezéseinek, egyrészt a panaszeljárások intézése, másrészt az elévült bűncselekmények miatt a vád fenntartása aggályos és nem felel meg az eljárási törvény rendelkezéseinek. Az állítólagos fiktív számlák konkrét ellenértékének számszerűsítésével kapcsolatban semmilyen érdemi bizonyítás nem folyt. Ügyészi ellenjegyzés nélkül kerültek beszerzésre lényeges adatok, melyre a bíróság nem fordított figyelmet. A nyomozás során készített írásszakértői vélemény beszerzése sem volt törvényes, mert a szakértő nem volt bejegyzett igazságügyi szakértő. A bíróság „lebegtette” a szakvélemény kizárását a perben, a vád tarthatóságának biztosítása érdekében. Elsődlegesen a kifejtettekre tekintettel az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére, másodlagosan bűncselekmény hiánya miatt felmentésére tett indítványt, több mellékletet csatolva beadványához. A mellékletekben kitért a cselekmények rendbeliségére, a bizonyítási indítványokra, illetve ezzel összefüggésben az ítélet indokolásának hiányosságaira, a vád törvényességére, a szakértői bizonyításra, valamint személyére, előadása szerint a hatóság által vele kötött, államtitoknak minősülő együttműködési megállapodásra, valamint a nyomozó hatóságok hatásköri, illetékességi szabálysértéseire.

A jogorvoslatot írásban VIII.r. vádlott védője is megindokolta (8.sz.), melyben a felmentés érdekében előterjesztett fellebbezést fenntartotta. Kitérve az elsőfokú bíróság által vizsgált lényeges bizonyítékokra, utalt rá, hogy az értékelés körébe vont adatok az ítéletben foglaltakkal szemben éppen e vádlott jóhiszemű eljárását támasztották alá. Terhére sem szándékosság, sem gondatlanság nem állapítható meg, ezért nem felel meg a törvénynek a bűnösséget kimondó első fokú ítélet, ezen okok miatt a vádlott felmentése indokolt.

A nyilvános ülésen I.r. vádlott és védője a felmentésre irányuló fellebbezésüket fenntartották. A nyilvános ülésen résztvevő I.r. vádlott írásbeli fellebbezésének kiegészítése mellett védelmében szólva továbbra is sérelmezte büntetőjogi felelősségének megállapítását. A nyomozási eljárást és a vádemelést is törvénytelennek tartotta, érvelése szerint nem állapíthatók meg terhére, hogy fiktív számlákkal kapcsolatban bonyolított ügyleteket. Erre tekintettel elsődlegesen felmentésére, másodsorban az eljárás megszüntetésére tett indítványt.

Dr. III.r. vádlott védője az enyhítésre irányuló, VIII.r. vádlott védője a felmentést célzó fellebbezésben foglaltakat és a jogorvoslat indokolását fenntartották. A VIII.r. vádlott

védője egyben kifogásolta a vagyonelkobzás alkalmazását is. Másodlagosan arányos, enyhébb büntetés kiszabására tett indítványt.

X.r. vádlott védője, valamint XI.r. vádlott védője az enyhítést célzó perorvoslatukat fenntartották, a nyilvános ülésen megjelent XI.r. vádlott pedig vitatva a bűncselekmény elkövetését, felmentését kérte.

### III. A felülbírálat

A módosított tartalmú ügyészi fellebbezés és részben az enyhítést célzó védelmi jogorvoslatok alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján - a Be. 349. § (1) bekezdésére figyelemmel a fellebbezéssel érintett vádlottakra nézve - teljes terjedelemben felülbírált. A bejelentett fellebbezések körére és az ügyészi fellebbezés visszavonására tekintettel a felülbírálat kizárólag dr. III.r., VIII.r., X.r. és XI.r. vádlottakra, illetve azon bűncselekményekkel kapcsolatos ítéleti rendelkezésekre terjedt ki, melyben büntetőjogi felelősségüket megállapították. Az ítélet további, az eljárást megszüntető és felmentő rendelkezései esetükben is jogerőre emelkedtek.

A másodfokú bíróság a törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

#### III.1. Az eljárásjog felülbírálata

A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan súlyú relatív perjogi hibát, mely a bizonyítás törvényességét érintve az érdemi felülbírálatot kizárná. Ezzel szemben az eljárás nagy alaposággal és gondosan történő lefolytatása állapítható meg.

#### III.2. A tényállás felülbírálata

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A felülbírálat alá eső cselekményeknél a tényállást helyesen és hiánytalanul, megalapozottan állapította meg. A tényállás a Be. 351. § (1) bekezdésében írt tényálláshoz kötöttségi szabály folytán a másodfokú eljárásban is irányadó.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályainak megfelelően, perrendszerűen értékelte. Részletekbe menően elemezte a személyi, valamint az okirati és szakértői bizonyítás anyagát és nem tévedett, amikor a tényállást a vádlottak részbeni tagadásával szemben a terhelő bizonyítékokra alapította. A cselekményről közvetlen információt nyújtó,

valamint közvetett adatokat tartalmazó, a vádat támogató bizonyítékok ugyanis olyan zárt logikai láncot alkotnak, melyek alapján kétséget kizáró módon bizonyított a fellebbezéssel érintett vádlottak bűnössége. E bizonyítékok alapján ugyanis vitathatatlan, hogy az érintett gazdasági társaságok valós gazdasági tevékenység nélkül bocsátottak ki számlákat a vádlottakhoz fűződő cégek adózási kötelezettségeinek csökkentése érdekében.

Megalapozottnak fogadta el az ítéltábla a tényállást a társasági adóval kapcsolatos részében is, e körben sem merülhetett fel alappal a bizonyítás továbbfejlesztése, így az I. r vádlott által indítványozott, az adóigazgatási eljárásban ismert és alkalmazott becslési eljárás vagy módszer sem. Az elbírált cselekmények elkövetési módjából kitűnően a tényállásban is rögzített számlák ténylegesen is hamis tartalmúak voltak, mert meg nem történt gazdasági tranzakciókat tartalmaztak. Ezt figyelembe véve csak olyan költségek felmérésére vonatkozó becslés történhetett volna, amely költségek - ahogyan az az ítéleti tényállásból egyértelműen kiderül -, adófizetés szempontjából nem voltak érvényesíthetők. (Legf. Bír. Bfv. II. 284/2007/8. szám)

A mérlegelés hibátlan, teljes körű, kiegészítést nem igényel, a törvényszék indokolási kötelezettségét színvonalasan teljesítette. A védelmi fellebbezésekben felhozott indokok, érvek nem alkalmasak az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyességével szemben valós kétely keltésére.

A vádlottak javára az eltérő tényállás megállapítását célzó védelmi fellebbezések a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett, tekintettel arra is, hogy a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére a már idézettek szerint nincs perjogi lehetőség (Be. 351-352. §).

I. r. vádlott fellebbezésének írásbeli indoklására az ítéltábla a következőket emeli ki. A vádlott által felhozottakkal szemben sem feltétlen, sem az ítéletet lényegesen befolyásoló eljárási szabálysértés megállapítására a másodfokú bíróság nem látott alapot. A vádlott a bizonyítás törvényességét részletekbe menően kifogásolta, érvelésével szemben azonban a valóban releváns perjogi szabályok érvényesültek, a bíróság a vádlott jogait tiszteletben tartotta, pervitele megfelelt a fair eljárás európai standardok által is elvárt követelményének. A fellebbezés a bizonyíték-értékelést, és az elsőbírósági ténymegállapítások helyességét is vitatta. E körben utalni kell rá, hogy a tényállás megállapításának feladata az elsőfokú bíróságé, másképp fogalmazva, ténybírósnak a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló, értékelő és a tényeket rögzítő elsőfokú bíróság minősül. A tényálláshoz kötöttség előírásai szerint a másodfokú bíróság főszabályként ítéletét az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Kivételt képez, ha a tényállás a Be. 351. § (2) bekezdésében írt valamely okból megalapozatlan, jelen esetben azonban érdemi megalapozatlansági ok nem tárható fel. A másodfokú bíróság revíziós lehetőségei ténykérdésekben korlátozottak.

A logika szabályainak, a szillogizmus követelményeinek megfelelő, törvényes elsőbírósági bizonyíték-értékelést - mint a perjogi törvény által kiemelten védett és a bírói függetlenséget, elsőbírósági meggyőződést is kifejező értéket - követően megállapított megalapozott ítéleti tényállás megváltoztatására, a már idézettek szerint nincs törvényes lehetősége a fellebbezési bíróságnak.



A vád törvényessége kapcsán az ítélet tábla külön a következőkre mutat rá.

A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítékezés során törvényes vád alapján jár el. A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A (3) bekezdés fogalmazza meg a vádhoz kötöttség elvét, mely szerint a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amit a vád tartalmaz. A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására, vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához (Be. 2 § (4) bekezdés).

A vád törvényességével kapcsolatban a Kúria 1. BK véleményében részletes útmutatást adott, mely által biztosított a joggyakorlat egysége. A vélemény I.1.a) pontjában foglalt alaki feltétel megsértése szóba sem kerülhet, az ügyész vádlói jogosultsága egyértelmű. Az I.2. pont tér ki a vádnak a Be. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott minimális tartalmi követelményeire. A vád tartalmi törvényességének lényege ekként, hogy meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a vádló a bírósági eljárás lefolytatását. Az I.2.b) pont szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló az indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb. A vád törvényességétől meg kell különböztetni annak kellékhányait, melyek orvosolhatók a bírósági eljárásban.

Utalni kell arra is, hogy a vádelv a vád és az ítélet tényállása közötti ún. teljes történeti azonosságot nem követeli meg. Ettől eltérő értelmezés mellett a bíróság ténymegállapító tevékenysége nem lenne több, mint a vádban szereplő tények helyességének ellenőrzése, holott a bizonyítás során - a terhelő tények hivatalból történő bizonyításának fel nem róható elmulasztása kivételével - a bíróságnak a Be. 75. § (1) bekezdésének megfelelően a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie (Legfelsőbb Bíróság Bfv.I.319/2007/5.szám). Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a bíróság feladata az igazságszolgáltatás, a perbíróság ezért nem szorítkozhat csupán a nyomozás megisméltése által a vád kontrolljára. A bírói hatalom lényege a tényállás vádelvi keretek között történő szabad, befolyásmentes megállapítása, melynek célja nem vitásan az igazság felderítése is. Az anyagi igazság elve ugyan az 1896. évi XXXIII. törvénycikk (Bp.) rendelkezéseitől eltérően a jelenleg hatályos perjogban már nem alapelv, de a bíróságnak ettől eltekintve törekednie kell az igazság feltárására és nem csak processzuális értelemben.

A Be. 2. § (4) bekezdése értelmében a bíróság nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására, vagy az intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához. Mindez azt is jelenti, hogy a vád perjogi rendeltetése elsősorban az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében

való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse. A vád törvényessége illetve annak hiánya önmagában a vád tartalma alapján vizsgálendő. A törvényes vád hiányát akkor lehet megállapítani, ha a vád tartalma oly mértékben hiányos, hogy anyagi jogi értékeléshez nem nyújt alapot, és így módon annak vizsgálatába a bíróság nem bocsátkozhat. (EBH 2013.B.10.).

Töretlen a bírói gyakorlat abban is, hogy sem a törvényes vád hiányaként, sem a vádon túlterjeszkedésként nem értékelhető, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító magatartást vizsgálva, a tett azonosság keretei között a vádiratban le nem írt tény is megállapít, és a cselekményt ennek figyelembevételével értékeli. A vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő, szükségszerű azonosságot a vádban leírt, és az ítéletben megállapított történeti tények között, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés, eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben. A bizonyítás eredményéhez képest tehát a bíróság pl. az elkövetés helye, módja, eszköze, eredménye, indítéka stb. tekintetében eltérhet a vádbeli ténymegállapításoktól anélkül, hogy ezzel a vádelvet sértené (EBH.2011.2385).

A bíróságnak a bizonyítás során ugyanis a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie. Jelen ügyben a vád keretei megállapíthatóak, azon belül lehetőség volt a tényállásban olyan pontosításokat elvégezni, amely a vádhoz kötöttséget sem sértik. (BH 2006.42, BH 2005.242.)

Külön kiemelés érdemel, hogy a törvényes vádnak nem fogalmi ismérve az, hogy a „büntetőtörvénybe ütköző cselekmény” leírása körében a törvényi tényállás jogi fogalmait használja, elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből - bebizonyítottságot feltételezve - büntetőtörvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH.2011.219.)

A büntetőeljárás alapját képező és a védekezés irányát befolyásoló ügyészi aktussal, azaz a vádirattal szemben követelmény, hogy alkalmas kiindulópont legyen a terhelti védekezés előterjesztéséhez, így írja körül azt a cselekményt, amely miatt a terheltet az állami büntetőhatalom felelősségre kívánja vonni, ismerhesse meg a tények és egyéb körülmények azon körét, amelyeken belül védekezésre kényszerül és azokat az adatokat, amelyek a terhére rótt cselekmény elkövetését és a bűnösségét a vádhatóság álláspontja szerint bizonyítják (Debreceni Ítéltábla Bf.II.514/2012/161.sz.).

A hivatkozott felsőbírósági gyakorlat áttekintése után a konkrét ügyben megállapítható, hogy a vádirat egyik tényállása sem szenved olyan hibában, hiányosságban, mely a vádat törvénytelené tennél. Mint ahogy nem rögzíthető a vád kereteinek túllépése sem. A vádlói jogosultság kapcsán az I.r. vádlott által hivatkozott kúriai elvi határozat álláspontjával szemben épp a vád törvényességét támasztja alá. A Kúria a B.23. számú elvi határozatában ugyanis kifejtette, hogy a vád törvényességét nem befolyásolja - ezért a vád törvényes - ha a büntetőeljárás során a nyomozást nem az illetékes nyomozó szerv végezte el, és a megyei főügyészség helyett a városi ügyészség emelt vádat. A nyomozás során megvalósult eljárási szabálysértés ugyanis a vád törvényességét nem érinti. Másfelől utalni kell rá, hogy az ügyész esetleges, a hatáskört is érintő téves álláspontja a vádat nem

teszi törvénytelené, ilyen tévedés korrekciójára hívta létre a jogalkotó az áttétel szabályait, melyre jelen ügyben is sor került.

Összegezve, az I.r. vádlottnak sem az eljárási kifogásai, sem a tényállást sérelmező érvei nem hoztak fel olyan körülményt, melyek az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését, vagy számára kedvezőbb ítélet meghozatalát eredményezhetné.

Nem kérdőjelezhetette meg az ítélet helyességét VIII.r. vádlott védőjének 8. sorszám alatt csatolt fellebbezés-indokolása sem. A védő elsődlegesen a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét, valamint a vádlotti tudattartalomra levont bírói következtetést vitatta, mely nem volt alapos. A bíróság ugyanis ténykérdésekben és jogkérdésekben is helyes álláspontot foglalt el. A védő nem hozott fel olyan nóvumot és nem jelölt meg olyan tényt a jogorvoslatban, amely kételyeket ébreszthetett volna a törvényszék döntésével szemben.

### III.3. Az alkalmazandó büntető törvény és a cselekmények minősítése

A cselekmény elkövetése után, 2013. július 1-jén hatályba lépett a 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető anyagi jogi kódex (továbbiakban Btk.). Az ítéletablának elsődlegesen ezért vizsgálnia kellett, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt, vagy az 1978. évi IV. törvényt (régii Btk.) kell-e alkalmazni (BH2005.377). A büntető törvénynek az időbeli hatályra vonatkozó előírásai szerint főszabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Kivételt jelent, ha a cselekmény elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, mert ezen esetekben az új büntető törvény alkalmazásának van helye.

Bűnhalmazatban álló bűncselekmények esetén, mint jelen esetben, a Btk. időbeli hatályának alkalmazása során elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy valamennyi vád tárgyává tett cselekmény az új büntetőtörvényi rendelkezés szerint is bűncselekmény-e. Amennyiben van olyan cselekmény, amely már nem az, akkor ennek jogkövetkezményét le kell vonni, és csak a többi bűncselekmény vonatkozásában vizsgálandó, hogy azokra összességében nézve az új rendelkezések enyhébb elbírást tesznek-e lehetővé (BH2013.232, Kúria Bhar.II.1513/2012/9.). Szükséges ugyanakkor kitérni rá, hogy a kizárólag a bűnösséget megállapító ítéletben a büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés egy vádlott tekintetében nem vezethet az elkövetéskor hatályos és az elbíráláskori büntetőtörvény kombinatív alkalmazásához (BH2010.264.II.). Arra azonban van lehetőség, hogy a bíróság egyes vádlottaknál külön vizsgálja az időbeli hatály kérdését és eltérő jogszabályt alkalmazzon.

Jelen ügyben az elbírált bűncselekmények büntetendősége nem szűnt meg, mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos törvény szerint büntetendők az adóbevétel csökkentésével és valótlán tartalmú okiratok felhasználásával elkövetett cselekmények. Az 1978. évi IV. törvény (Btk.) 310. §-ában szabályozott törvényi tényállásban, valamint a 2012. évi C. törvény (új Btk.) 396. §-ában az adócsalás büntetési alakzatára vonatkozó szankció mértéke egyező, a vétség tekintetében a joghátrány az elkövetéskor hatályos törvény szerint annyiban más, hogy vagylagos büntetési nemként közérdekű munka és

pénzbüntetés is kiszabható, a vétségi alak azonban nem érinti a fellebbezéssel érintett vádlottakat. A magánokiratra elkövetett vétség büntetési tétele sem változott. Az elkövetéskor hatályos törvény ugyanakkor még nem írta elő a szabadságvesztésnél a büntetés középértékéhez igazodó büntetés kiszabását, ezáltal az ilyen előírást tartalmazó új törvény nyilván szigorúbb, mint ahogy az üzletszerű elkövetéshez fűződő és a VIII.r. vádlottnál a törvényi egységhez kötődő és az elkövetési értéket emelő következmények miatt is ezen megállapítás tehető. Egyetértett ezért a másodfokú bíróság a fellebbezési főügyességgel, hogy I.r., VIII.r., X.r. és XI.r. vádlottaknál egyértelműen megállapítható, hogy az új törvény számukra nem eredményez enyhébb elbírálást, ezért az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni.

Az ítéletábra osztotta az ügyészi érvelést a tekintetben is, hogy az elkövetési értékre vonatkozó normák változása (emelkedése) és ehhez igazodva a költségvetés sérelmére elkövetett cselekmény enyhébb minősültsége folytán dr. III.r. vádlottnál az új törvény enyhébb elbírálást tesz lehetővé, ezért az új Btk. rendelkezései alkalmazandók.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a fellebbezéssel érintett vádlottak bűnösségére, és a III.r. vádlottat kivéve, ahol az új törvényt kell alkalmazni, a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

I.r., VIII.r. vádlott, X.r. vádlott és XI.r. vádlott cselekményének minősítése minden tekintetben törvényes. A költségvetés sérelmére elkövetett pénzügyi bűncselekmények az irányadó tényállás alapján az első fokú ítéletben írt minősítés mellett megállapítandók. A cselekmények rendbeliségére, a folytatólágosságra, a részbeni bűnrészesi elkövetésre vonatkozó rendelkezések is helytállóak, mint ahogy a közbizalmat sértő cselekmények minősítése is. Az elsőfokú bíróság e részben is igen részletes és alapos indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság alapvetően egyetértett.

Dr. III.r. vádlott cselekményeit azonban a már felhívottak szerint a 2012. évi C. törvény alapján kell elbírálni. Erre figyelemmel a költségvetés sérelmére elkövetett cselekménye, figyelemmel az (új) Btk. 459. § (6) bekezdés b) pontjára, a 396. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja szerint, a magánokiratra elkövetett cselekvőség pedig a 345. § szerint minősül.

#### III.4. A büntetéskiszabás felülbírálata

A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta és I.r., VIII.r., X.r. és XI.r. vádlottakkal szemben tett arányos, a büntetési célok elérésére alkalmas és a büntetéskiszabási elveknek megfelelő büntetéseket szabott ki. E büntetések szükségesek, egyben elégségesek, eltúlzottan szigorúnak nem tekinthetők, lényeges enyhítésükre nem kerülhetett sor, mint ahogyan I.r. vádlott büntetésének súlyosítása, a próbaidő tartamának felemelése sem indokolt, figyelemmel a rendkívüli időmúlásra.

A büntetlen előéletű, a cselekmény elkövetéséig kifogástalan életvezetésű, jelenleg is rendezett körülmények között élő Dr. III.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés, figyelemmel az igen jelentős időmúlásra is, azonban eltúlzott, ezért a másodfokú bíróság, osztva az ügyészi és a védelmi fellebbezést az esetében alkalmazott (új) Btk. 33. § (4)

Dr. Hágér Tamás sk.. Gömöri Olivér sk.  
előadó bíró bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék Törvényszék 7.B.719/2005/208. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással I.r., Dr. III.r. , VIII.r. , X.r., és XI.r. vádlottak tekintetében jogerőre emelkedett és I.r, VIII.r. és X.r. vádlottakkal szemben kiszabott, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztések kivételével végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. január 21.

Dr. Elek Balázs sk.  
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó